

Integreret læreruddannelse som én fælles forpligtende praksis

Universitetsskolen

– et bud på et integreret samarbejde mellem skole, læreruddannelse og forskning

Universitetsskolen er **et integreret samarbejde** mellem skole, læreruddannelse og forskning. Men hvad betyder det helt konkret? I denne workshop tager vi afsæt i en samtale mellem lærerstuderende, lærere, læreruddannere og forskere, som aktuelt samarbejder om at undersøge og udvikle vurdering af elevernes mundtlighed (bl.a. også med et perspektiv på FSA). Deltagerne i workshoppen inddrages i diskussionen – og i perspektiveringen af diskussionen i forhold til spørgsmålet om:

Hvordan kan formater som Universitetsskolen bidrage til udvikling af læreruddannelsesdidaktik?

Lidt historik – Internationale Erasmus projekter – parallelt med implementering i DK

2015-2017: Professional Teacher Education through University Schools (PROTEUS)

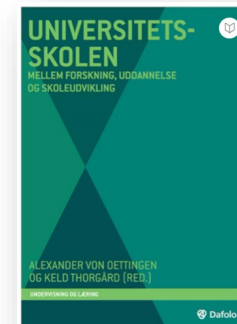
PADAGOGISCHE HOCHSCHULE WEINGARTEN, LINKOPINGS UNIVERSITET, Penza State University, University College Syddanmark, Charlottenlund Upper Secondary School, Trondheim kommune, UNIVERSITAT FLENSBURG, NORGES TEKNISK-NATURVITENSKAPELIGE UNIVERSITET NTNU

2016-2018: School Adoption in Teacher Education (SATE)

PADAGOGISCHE HOCHSCHULE WEINGARTEN, Penza State University, NORGES TEKNISK-NATURVITENSKAPELIGE UNIVERSITET NTNU, UCSYD & Lyshøj Skole (Kolding), UNIVERSITAT FLENSBURG

2019-2022 (grundet Corona): Research Circulation in Teacher Education (RECITE)

European University Cyprus, PADAGOGISCHE HOCHSCHULE WEINGARTEN, LINKOPINGS UNIVERSITET & Linkopings Kommune, Jyvaskula Universitet, NORGES TEKNISK-NATURVITENSKAPELIGE UNIVERSITET NTNU, UCSYD & Vonsild Skole.

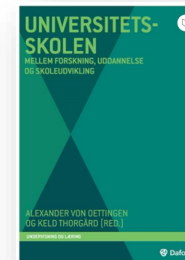

Teoretiske og historiske nedslag

1. Universitetsskolen mellem skole, uddannelse og forskning (Alexander von Oettingen, Dorte Carlsen & Keld Thorgård)
2. Kursskifte frem mod universitetsskoler (Per Fibæk Laursen)
3. Universitetsskoler som spatiotemporale ordninger – indblik i en kvalitativ tekstanalyse af universitetsskolekoncepter (Markus Janssen)
4. Universitetsskoler – kunnskapsproduksjon i lærerutdanninga? (Thomas Dahl)
5. Teori og praksis i læreruddannelsen – en definitorisk afgrund eller en dialektisk gave? (Robert Jepsen)

Internationale erfaringer med universitetsskoler

6. Utvikling av en forskningsbasert og praksisbasert lærerutdanning ved NTNU (Lise Vikan Sandvik & Per Ramberg)
7. Finske erfaring (Auli Toom)
8. Europæisk perspektiv (Peter Gray)

Fagdidaktiske projekter og universitetsskolen

9. Mundtligheden er der jo bare! (Dorthe Carlsen & Max Ipsen)

10. Elevopgaver og elevprodukter i matematik (Rune Hansen)

11. Teori i idrætsfaget (Martin Elmbæk Knudsen & Jesper von Seelen)

12. Er modellering vejen frem? (Claus Auning & Claus Michelsen)

Uddannelse og skoleudvikling

13. Forskningsengageret skoleudvikling? (Thomas Albrechtsen)

14. Universitetsskolernes bidrag til udvikling af læreruddannernes profil og kompetencer – autorisation, autonomi og legitimitet (Lars Breinholt Søndergaard & Jacob Buris Andersen)

15. På grænserne af didaktiske undersøgelsesfællesskaber (Leif Moos)

Hvad er spørgsmålet?

Med udgangspunkt i vores erfaringer fra Universitetsskolen ønsker vi at bidrage med én tilgang til, **hvordan man kan arbejde integrativt med praktik, undervisningsfag og grundfaglighed.**

Hvordan reflekteret omgang med empiri åbner op for et kernefokus, og giver muligheder for perspektivskifte og bevidste didaktiske justeringer?

...som afsæt til at udvikle & kvalificere professionel dømmekraft

”...evnen til at **tænke** det særlige som indeholdt i det almene”, Kant

”...kunne **handle** i den konkrete situation på baggrund af almene principper og erfaringen fra det konkrete”, Gadamer

Kernepraksis

- er ikke kun en erfaring af og en *nærhed* til en given praksis, men også er en fokuseret teoretisk *distancering*, hvor en kompleks praksis sættes ind i en refleksiv konkretisering.

Det finder sted i et *samspil* mellem erfaring og viden hos uddannelseslærer (praktiklærer), læreruddanner og lærerstuderende, og det sker både i nær tilknytning til og på distance af praksis

Udgangspunktet for god undervisning er *lærernes professionelle dømmekraft og engagement*” (Danmarks Lærerforenings folkeskoleideal, 2021).

Teori – Empiri - Praksis

Data [ubehandlet empiri] er fri for intentionalitet og dermed også ansvar. Det er lærerens ansvarlige handlinger, hvor han eller hun dømmer og bedømmer, der er afgørende for en forbedret praksis

(von Oettingen, 2018, s.57)

Pædagogiske beslutninger og handlinger kan gøres til empiri forstået som bidrag til at justere og rette konkret pædagogisk praksis såvel som empiri til udvikling af pædagogisk praksis mere generelt.

Undersøgelsesfællesskaber

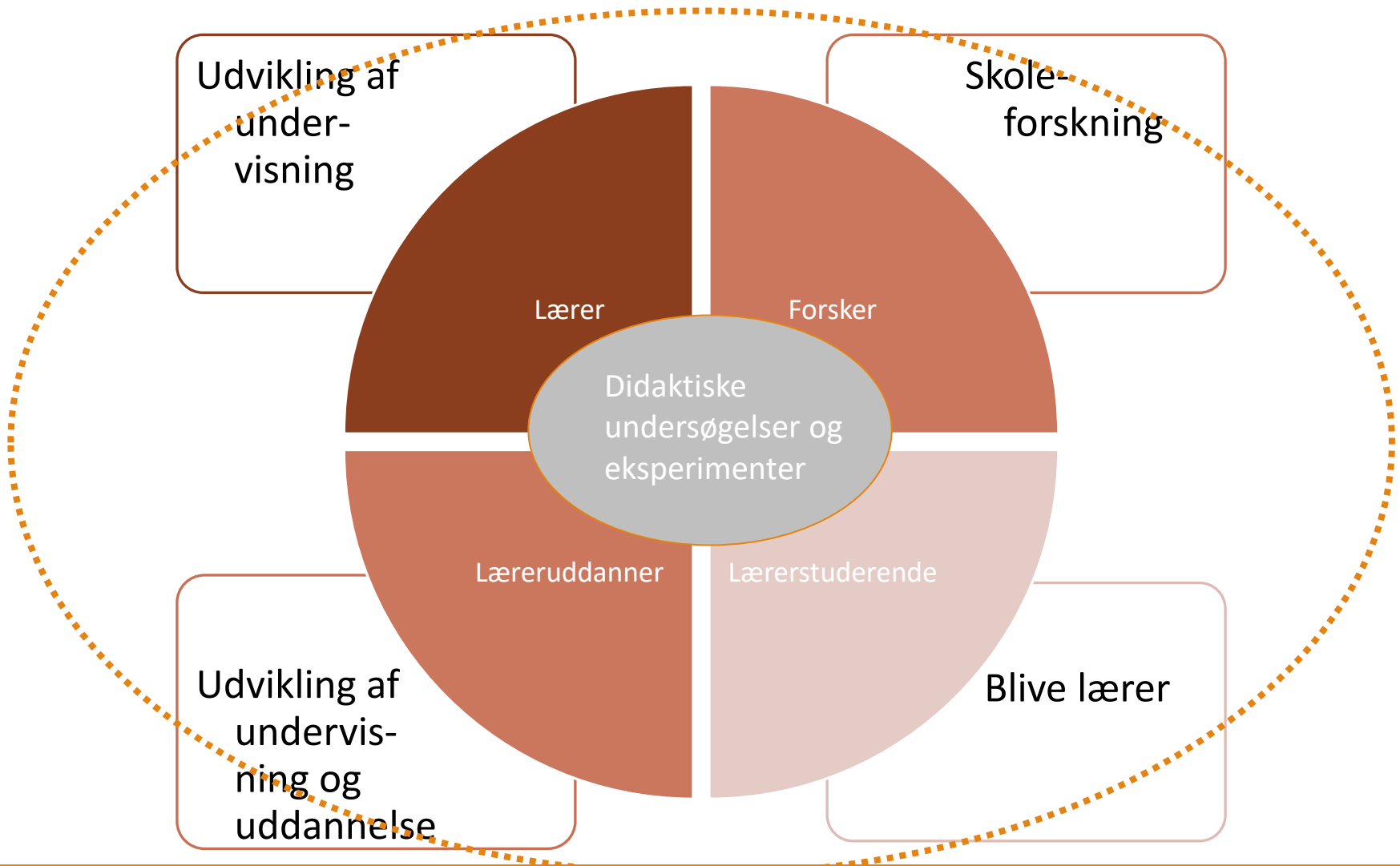
Empirien gøres til genstand for en **reflekteret drøftelse** mellem henholdsvis læreruddanner- og lærerperspektiv samt den studerendes erfaringer. Vekselvirkning mellem at **opbygge viden, afprøve og øve sig** i praksis samt være en del af et undersøgelsesfællesskab er at arbejde i og med kernepraksis.

Processen er fortløbende og gevinsten i samarbejdet er ikke forbeholdt den studerende, men i lige så høj grad uddannelseslæreren og læreruddanneren.

Udfordringen i LU23 er at gøre **undersøgelsesfællesskaber** til et **omdrejningspunkt i de studerendes fire år** på læreruddannelsen, så de gør sig erfaringer med fokuseret og reflekteret omgang med empiri inden for undervisningsfag, grundfagligheden, integreret praktik.

Undersøgelsesfællesskaber

Kommune
Skole

Hvordan?

Praktik

BA1 - > Bachelorprojekt

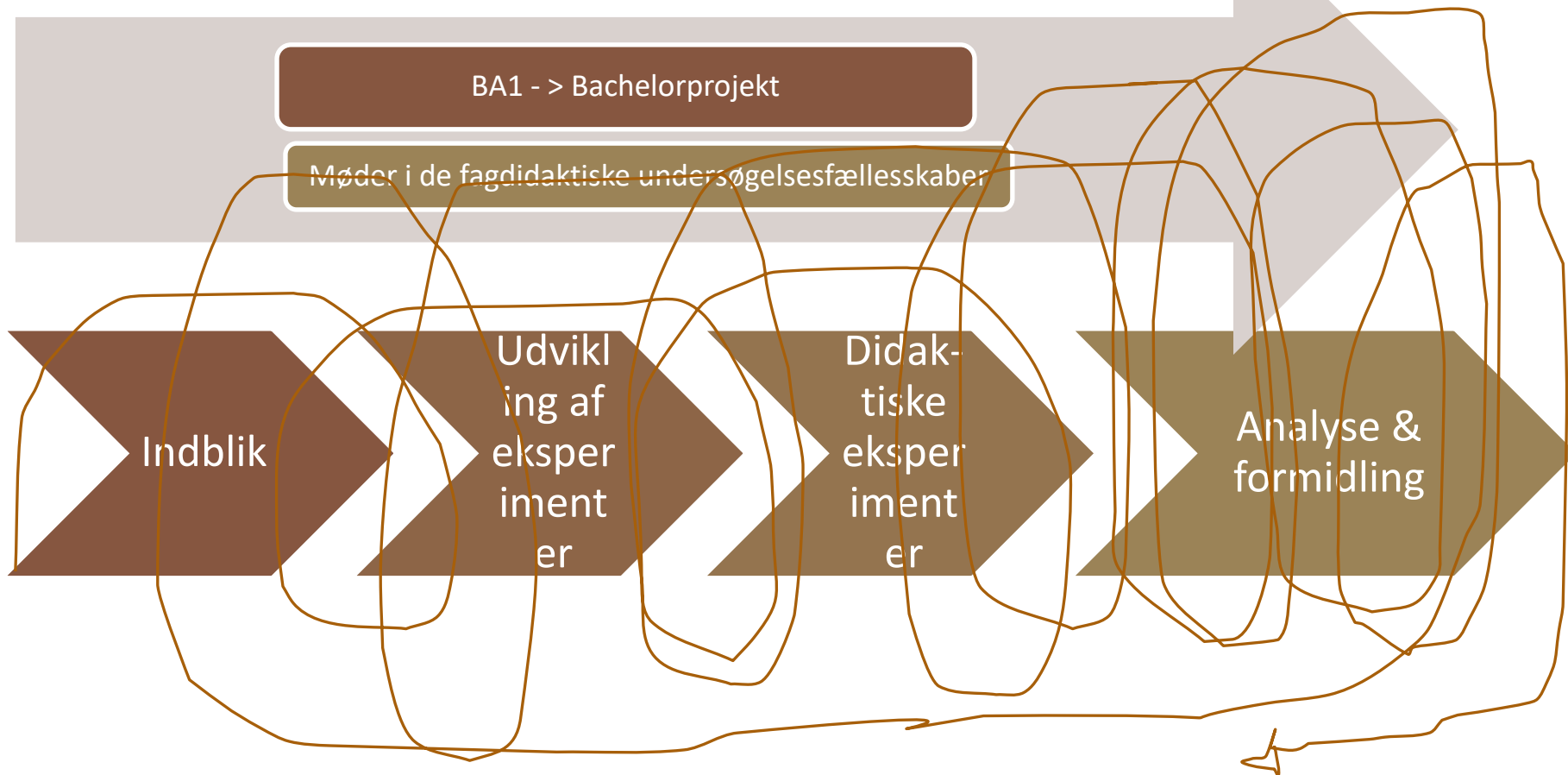
Møder i de fagdidaktiske undersøgelsesfællesskaber

Indblik

Udvikling af
eksperimenter

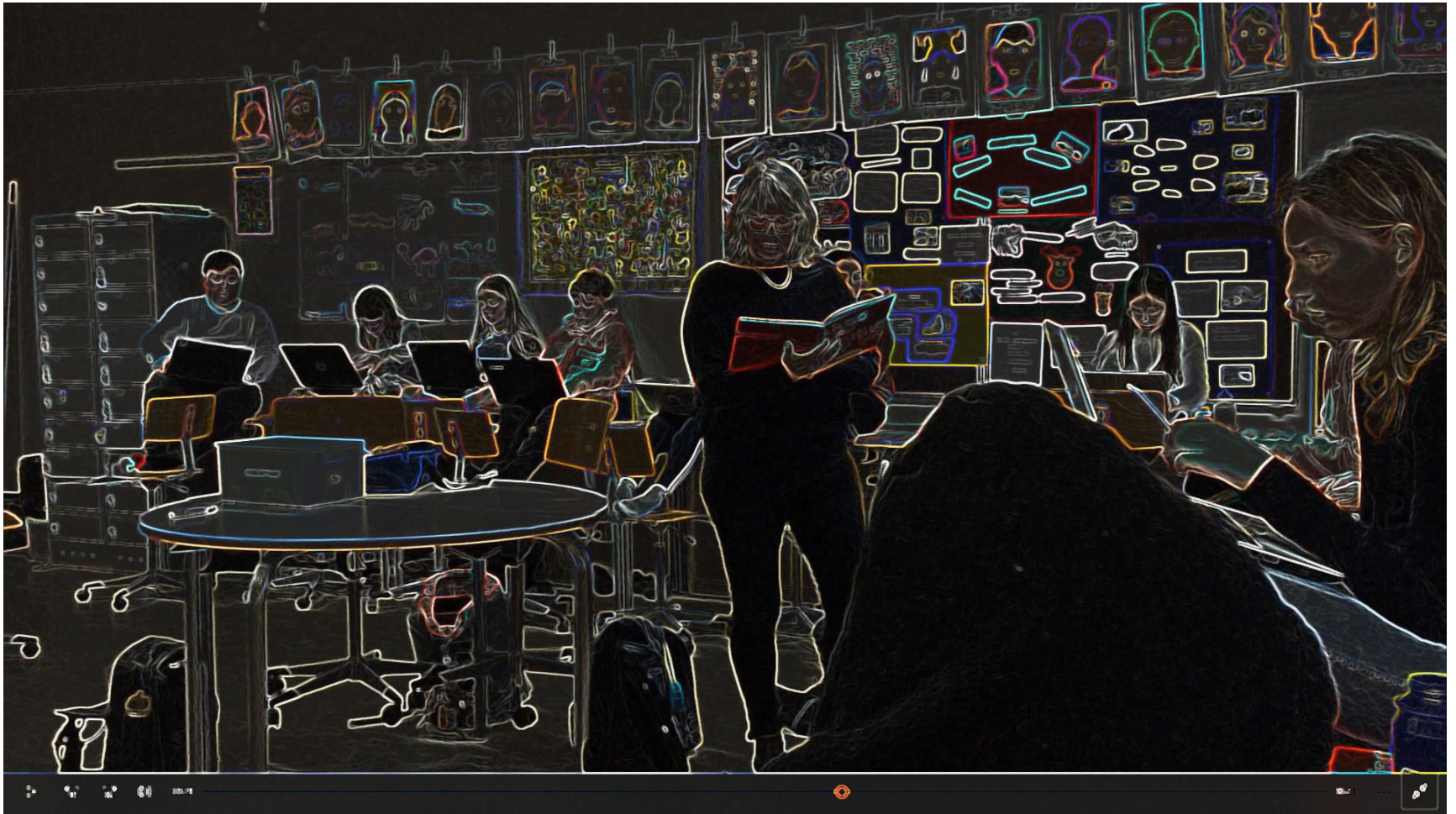
Didaktiske
eksperimenter

Analyse &
formidling

“Mundtligheden er der
jo bare!”

“Mundtlighed opstår
hver dag i alle timer i
skolen”.

Klassesamtalen

- foreløbige analytiske fund

Indholdsvalget

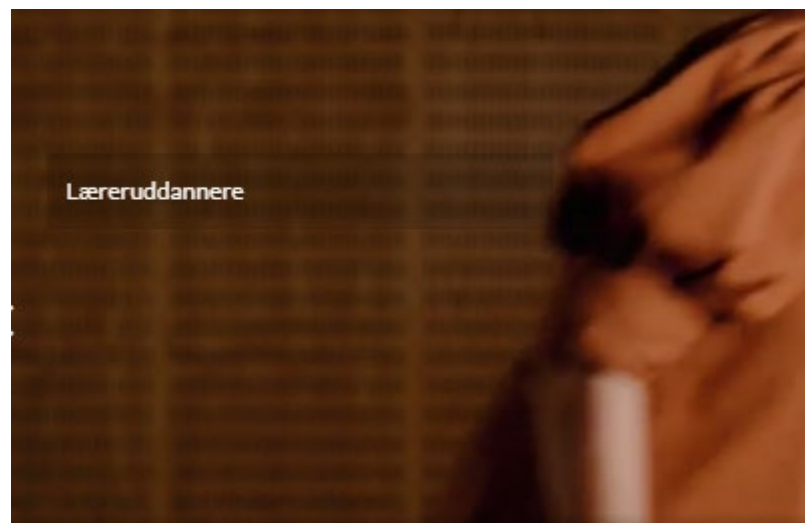
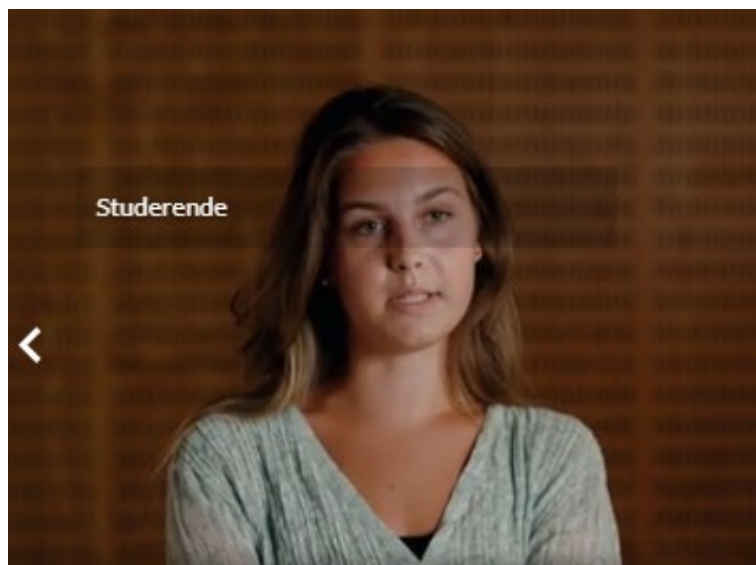
- Litteratur der har kvalitet
- Tekster der er værd at spørge til!
- Tekster man kan tale om og tale med tekst

Fire typer klassesamtaler tegner sig i det empiriske materiale:

- I-R-E
 - 'den faglige sti'
- I-R-I-R-I-R
 - 'den evige begyndelse'
- I - I - I
 - 'lærerens akkumulerende rejse'
- **I- R- R- R**
 - 'den reflekterende samtale'

Den reflekterende samtale	Spørgsmålskategorier	Formål	Eksempler knyttet til kortprosatæksten "Tunnel" af Bent Haller
Teksten	Fortolkningsmæssigt åbne spørgsmål	Fortolkning/analyse	"Hvorfor skal man kunne bedømme afstande?" "Er personen i "Tunnel" modig?"
Mig selv	Indlevelsesspørgsmål	Indlevelse	"Hvilken stemning oplever du i teksten?" "Hvad ser du for dig, når du læser teksten?"
Den anden	Undersøgende spørgsmål	Undersøgelse	"Hvad siger I til det, Otto siger?" "Hvordan er dette relevant i forhold til det, Alva siger?"
Verden	Filosofiske spørgsmål	Uddybning	"Hvad er mod?"
Samtalen	Metarefleksive spørgsmål	Metasamtale	"Hvilken del af samtalen flyttede din forståelse af teksten og hvorfor?" "Hvordan ved man, at der bliver lyttet til det, man siger?"

Figur 6.1. Spørgsmålskategorier i den reflekterende samtale

MEGET MERE MUNDTLIG- HED

DI DAKTIK|SERIEN
AKADEMISK FORLAG

LENE ILLUM SKOV (red.)

De øvrige kapitler viser med konkrete eksempler, hvordan fem forskellige aspekter af mundtligheden kan gribes an i praksis: lytning, fagsproglige fremlæggelser, kritisk-faglige gruppesamtaler, reflekterende klassesamtaler – og muligheden for overhovedet at deltage mundtligt.

Bogen er målrettet lærerstuderende, lærere og andre undervisere i grundskole, ungdomsuddannelser og videreuddannelse. Forfatterne har alle erfaring med undervisning på læreruddannelsen. Bogen er skrevet med afsæt i forløb på Universitetsskolen, der skaber tæt forbindelse mellem læreruddannelse og praksis.

Akademisk
Forlag
EGMONT

DI DAKTIK|SERIEN

www.akademisk.dk

Mundtlighedsdidaktisk teori (forståelsesmåder; mundtlighedstrekant)

3. Lytteundervisning og udvikling af lyttestrategier 47

Af Lene Illum Skov

Lyt, forstå, deltag 47

At lytte til mig, den anden og det andet 48

De seks lyttekomponenter 49

Fire principper for udvikling af lyttekompetence 51

Lytning i undervisningen 53

Lyttestrategier før, under og efter 54

Afrunding – at gøre det usynlige synligt 60

Litteratur 61

4. Fagsproglige mundtlige fremlæggelser i dansk 63

Af Charlotte Christiansen

Brug modeltekster i arbejdet med at udvikle et fagligt berettende
talesprog 64

Modeltekstens fem greb til at gøre talesproget fagligt berettende 66

Fase 1 i undervisningsforløbet: Analyser tekstsituationen sammen med
eleverne 71

Fase 2 i undervisningsforløbet: Dekonstruer modelteksten for eleverne
på tavlen 72

Fase 3 i undervisningsforløbet: Eleverne laver deres TV-
produktion 75

Fase 4 i undervisningsforløbet: Giv feedback 75

Konklusion 77

Litteratur 78

5. Den kritisk faglige gruppesamtale 79

Af Eva Dam-Christensen

Kritiske samtaler i klassen: Hvad skal der undervises i? 79

Samtalen som genstandsfelt for læring og refleksion 82

En undersøgende og kritisk samtale 84

Fire kritiske samtaletyper 87

Undervisning i at samtale og i at analysere samtale – tre didaktiske
tiltag 92

Samtale og samtænkning i et kritisk dannelsesperspektiv 96

Litteratur 98

Ph.d.-
projek-
ter

Didaktiske greb – ind i LU,
ud i skolen. Af, for, med

6. Den reflekterende klassesamtale 101

Af Rikke Christoffersen Denning og Max Ipsen

"Måske skal den forstås helt anderledes" 101

Tekstvalget i dansk 102

Litteratursamtalen i dansk 104

Den fælles literatursamtale skal i fokus 105

Samtalestrukturer 106

Den reflekterende samtale 107

Spørgsmål i den reflekterende samtale 109

Planlægning af den reflekterende samtale 114

Diskurs, dannelse og demokratisk bevidsthed 116

Afrunding 118

Litteratur 120

7. Mulighed for mundtlig deltagelse 123

Af Sara Brander Skovsted og Rasmus Aaskov Iversen

Deltagelse 125

Lærere og elevers handleevne 126

Tema 1: Forudsætningsbarrierer 128

Tema 2: Sociale forhandlinger 130

Tema 3: Lærerinvolvering 135

Mundtlighed er mere end ord 139

Når læreren skaber mulighed for mundtlighed 140

Litteratur 142

Om forfatterne 143

Et eksempel

Oplevelseskompetence og æstetiske
læreprocesser i et
fænomenologiskperspektiv

Jennifer, Lærerprofession.dk:
[NOMINERET BLANDT DE 11
BEDSTE I 2021 Bachelor: Lad
eleverne tegne deres oplevelser
med litteratur \(folkeskolen.dk\)](#)

Fantasi - Syv strategier

f - Følg stierne i fortolkningerne: At udvikle elevernes hermeneutiske kompetencer.

a - Autonomistøttende undervisning: Lad eleverne lede undervisningen.

n - Nyd litteraturen: Den æstetiske dimension.

t - Tænk ud af boksen: En oplevelsesorienteret litteraturpædagogik.

a - Alternative repræsentationsformer: Lad sproget vandre mellem modaliteterne.

s - Sammenfletning af livsverdener: Lad eleverne fortolke litteraturen med sammenfletning i deres egne livsverdener.

i - Iderigdom og forestillinger: Lad eleverne lege med og udfordre deres forestillingsevner.

Hvordan oplever lærere og elever at give og få mundtlig standpunktskarakter i dansk?

6. Tor Egil Furevikstrand og Jonas Bakken, UiO

Utvikling av karakterkriterier for norsk muntlig

I 10. klasse og i det tredje året i videregående skole (gymnaset) skal elevene få tre karakterer i norsk: norsk hovedmål skriftlig, norsk sidemål skriftlig og norsk muntlig. Karakterene skal gi uttrykk for elevenes kompetanse i det faglige innholdet i norskfaget (litterær analyse, grammatikk, språkhistorie, retorikk m.m.) og elevenes språklige kompetanse i de to norske skriftspråkene (bokmål og nynorsk) og i norsk muntlig.

I dette innlegget vil vi diskutere våre erfaringer med å utvikle karakterkriterier for norsk muntlig (og skriftlig) på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet. Vår løsning var å definere tre sett med kriterier, som til sammen skal danne vurderingsgrunnlaget for norsk muntlig: 1) kriterier for kompetanse i det faglige innholdet; 2) kriterier for generell språklig kompetanse (f.eks. uttrykspresisjon); 3) spesifikke kriterier for kompetanse i muntlig kommunikasjon (f.eks. retoriske ferdigheter). I dette innlegget vil vi også gi konkrete eksempler på hvordan disse kriteriene kan brukes av lærere og elever.

Spesifikke kriterier for kompetanse i muntlig kommunikasjon

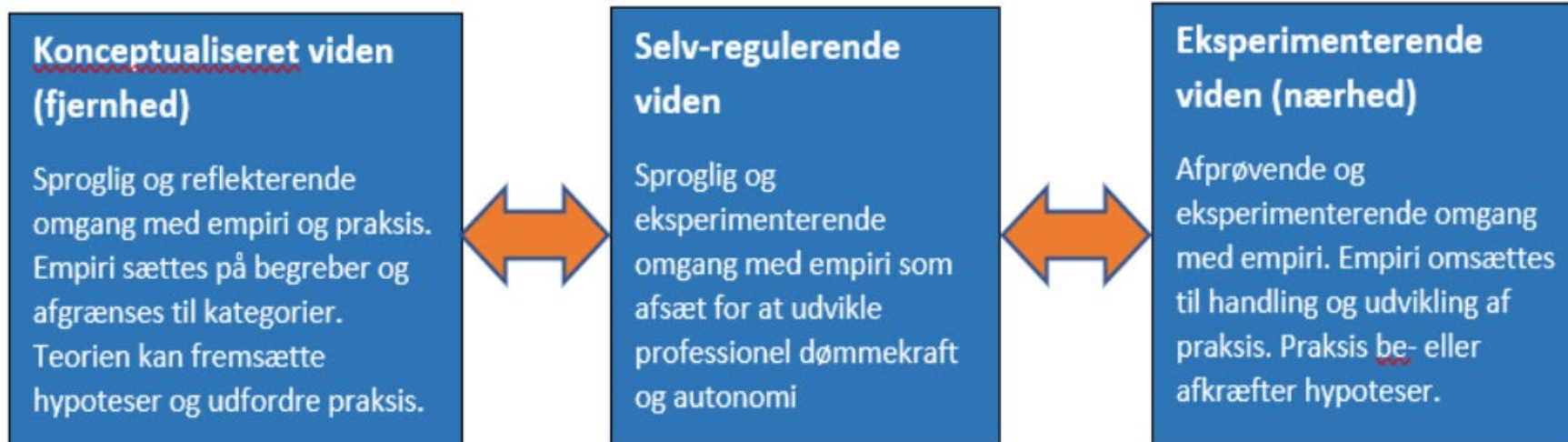
Lav kompetanse i faget, karakter 2	God kompetanse i faget, karakter 4	Framifrå kompetanse i faget, karakter 6
Eleven begrunner stort sett egne meninger og bruker enkelte retoriske ferdigheter i muntlige presentasjoner, utforskende samtaler og diskusjoner om faglige emner.	Eleven argumenterer saklig og bruker retoriske ferdigheter i muntlige presentasjoner, utforskende samtaler og diskusjoner om faglige emner.	Eleven argumenterer saklig, bruker relevante retoriske ferdigheter og presenterer sammenhengende resonneringer i muntlige presentasjoner, samtaler og diskusjoner om faglige emner.
Eleven lytter og stiller noen oppklarende spørsmål i faglige samtaler.	Eleven lytter og stiller utdypende og oppklarende spørsmål i faglige samtaler.	Eleven lytter og driver faglige samtaler framover med relevante innspill.

Hvordan kan man
– med afsæt i vores konkrete erfaringer fra Universitetsskolen
sigte på udvikling af **integreret læreruddannelse**?

Teori & empiri

Empiri

Praksis & empiri

Integreret læreruddannelse: perspektiver, potentialer – og udfordringer

